

EESTI VEEÜHINGU INFOLEHT N° 44

MAI 2001

Käesolev Eesti Veeühingu Infoleht nr. 44 on põhiliselt pühendatud teemale "**Mida peaks endast kujutama Ülemaailmse Veepartnerlusprogrammi algatusel loodav Veeklubi/ Veefoorum/ Veeparlament Eestis?**". Mõttearenduseks Kesk- ja Ida-Euroopa Tehnilise Nõukoja (CEETAC) poolt välja töötatud Veeklubide "väljundid", Leedu Veeklubi juhataja Bernardas Paukstys'e pakutud minimaalsed nõuded riigi veeparlamendile, katkend Brüsselis asuva Euroopa Keskkonnabüroo koostatud juhendmaterjalist valitsusvälistele keskkonnaorganisatsioonidele jm.

KUTSE LOODUSKAITSEKUU ÜRITUSELE

Sel aastal on looduskaitsekuu teemaks "Pool-looduslike alade kaitse".

Eesti Veeühing korraldab selle raames ürituse **teisapäeval, 29. mail Raplas**.

Tallinnast tulijatele on tellitud buss, mis väljub kell 10.30 Keskkonnaministeeriumi juurest (Toompuiestee 24). Tagasi oleme orienteeruvalt kell 18.30.

PÄEVAKAVA.

k 12 - 13.30 seminar, Rapla, Tallinna mnt 14, Rapla Maavalitsuse II korruse saalis

12.00 Avamine.

12.05-12.50. Rapla maakonna veeprobleemid - *Alvar Hank*

12.50-13.20 Rapla maakonna puhastusseadmete kaasajastamise võimalused - *Aare Kuusik*

13.20. Diskussioon.

Ettekannetele järgneb ekskursioon:

1. Hollandi ja Eesti koostöö Kuimetsa pilootprojekt "Keskkonna komponent ja maade ümberkruntimine" - *Hetti Kask*

2. Rapla reoveepuhasti

3. Rapla joogivee töötlusjaam

Umbes 17.00 kojusõit

Palume osavõtusoovist ette teatada, hiljemalt 26. maiks. Teate võib saata kas listi seltsid.veeyhing@lists.ut.ee, epostile roheline@online.ee, telefonile 6413402 või mobiilile 05537701. 17.-22. mail kontoritelefon ei vasta ja mobiiltelefon on Eestist väljas. Listi oleks eriti oluline teada anda sellest, kui plaanite tulla autoga, et võimalusel omakandi inimesi peale võtta. Ootame rohke osavõttu!

EESTI VEEÜHINGU TÖÖRÜHMAD

26 aprillil toimunud Veeühingu juhatuse koosolekul arutati, millistes töörühmades võiksid ühingu liikmed omapoolset aktiivsust üles näidata. Oodatud on artiklid ning kaastööd Veeühingu infolehele ning ajakirjale "Keskkonnatehnika", teie ettepanekud

seaduseelnõude ning isegi Euroopa Liidu veekaitse alaste direktiivide kohta jm.

Töögrupijuhtideks pakuti välja: "Koolitus" – Enn Loigu; "Seadusandlus" – Tiiu Raia; "Vesi ja tervis" – Sven Otsmaa, "Reoveesetted ning väikepuhastid" – Aare Kuusik.

KROONIKA

20. märtsil toimus Helsingis HELCOMi koosolek, kus arutati vesikonnapõhiste veemajanduskavade ellurakendamist Läänemere maades. Eestist osalesid koosolekul Harry Liiv Keskkonnaministeeriumist ning Gulnara Roll Peipsi Koostöökeskusest. Muuhulgas käsitleti keskkonnakaitseametnike rahvusvahelise koostöö kogemusi Peipsi järve ja Narva jõe kallastel, Daugava jõe vesikonnas, mis ulatub Valgevenest läbi Venemaa ja Läti, ning Odra jõe vesikonnas (Saksamaa, Tšehhi ja Poola).

Koostööd Peipsi vesikonna integreeritud veemajanduskava ja strateegiliste planeerimismeetodide väljatöötamisel rahastab Euroopa Liit (nn. MANTRA East projekt). HELCOM (PITF) kuulub nimetatud projekti nõukotta ning on eriti huvitatud projekti väljunditena tekkivatest kriteeriumides, veekogude ökoloogilise seisundi hindamiseks.

22-24 märtsil tähistati Budapestis CEETACi ja GWP eestvedamisel esmakordselt Veepäeva Kesk- ja Ida-Euroopa keskkonnaministrite ja valitsusväliste organisatsioonide esindajate ühise konverentsiga. Eesti Veeühingut esindasid nimetatud konverentsil Harry Liiv, Maret Merisaar, Krista Aun ning Sven Otsmaa. Võeti vastu Kesk- ja Ida-Euroopa riikide Keskkonnaministrite Deklaratsioon Euroopa Liidu Veeraamdirektiivi tähtsusest ning Globaalse Veepartnerlusprogrammi algatatud Veeklubide võrgustiku osast üldsuse kaasamisel veekeskkonna kaitseks. Veeklubide loomises juhib kindlalt Bulgaaria aga ka Leedus on avakoosolek ära peetud.

1. aprillil jõustus Vabariigi Valitsuse määrus, millega kehtestati Eesti alamvesikonnad: Pandivere põhjavee alamvesikond ja Matsalu-Kasari, Läänesaarte, Pärnu, Harju, Viru, Võrtsjärve, Peipsi ning Koiva alamvesikonnad.

16. märtsil arutati Türi haavapuidumassi tehase asutamise plaani, kusjuures rahvakoosolekul osalesid nii Järvamaa, Viljandimaa kui Pärnumaa keskkonna-teenistuste töötajad. 27. märtsil toimus Eesti keskkonnaorganisatsioonide kohtumine, kus

Türi koosolekul osalenud Eestimaa Looduse Fondi esindajad andsid kuuldust ülevaate ning leiti, et Türi haavamassi tehasele tuleb seada järgmised tingimused:

- tootmisvesi on suletud tsükliks;
- tooraineks kasutatava puidu päritolu on kontrollitud;
- toodangu laialiveol eelistatakse raudteetransporti maanteeveoste.

23-28. aprillini toimus Brüsselis nn. "Roheline nädal" mille raames tutvustati avalikkusele Euroopa Liidu keskkonnakaitsepoliitikat, eriti üldsuse agarat osavõttu Suplusveedirektiivi ettevalmistamisest. Avalikul debatil Euroopa Liidu laienemise mõjust kandidaatriikide keskkonnaseisundile rääkisid Kesk- ja Ida-Euroopa rohelised, et neile teeb muret Eurooliidu vähene tähelepanu põhjavee seisundi kaitsele ning nitraadidirektiivi ebarahuldav täitmine kandidaatriikide poolt. Nad nõudsid strateegilise keskkonnamõju rakendamist kõikidele põllumajanduslikele rahastamiskavadele nii liikmes- kui ka assotsieeruvates riikides. Teatavasti on Hispaania ja Portugali surve otsustatud, et põllumajanduslike arengu- ja rahastamiskavade keskkonnamõju ei hinnata enne 2007. aastat. Paneelis istunud Bulgaaria valitsuse esindaja roheliste arvamusel ei ühinenud, vaid väljendas usku, et peale Liidu liikmeks saamist hakkab Bulgaarias just mahepõllumajandus eriti hästi edenema.

27. aprillil toimus Tartus Ökoloogiapäev, mille teemaks oli "Eesti loodus ja Euroopa Liit". Eesti põllumajandusest teel Euroopa Liitu rääkis Hugo Roostalu, kes väitis, et Eestis ei saa mahepõllumajandus kindlasti mitte prioriteetseks tegevussuunaks. Kasutatavate väetiste ning kemikaalide kogust tuleb tulevikus hoopis suurendada. Need põllumehed, kes praegused rasked ajad üle elavad, hakkavad tulevikus päris hästi toime tulema. Ökoloogiapäeval arutati ka ühiskondlike organisatsioonide nn. "valvekoera" rolli üle Eurooliidu laienemisel. Ettekanded on avaldatud kogumikus.

VEEKLUBID EESTIS – CEETACI SOOVITUSED

Ülemaailmse Veepartnerlusprogrammi loodud **Maailma Veestrateegia** ja eriti Kesk- ning Ida-Euroopa piirkonna **Visiooni 2025** vaimus tuleb koostada ka Eesti Veemajanduse Tegevuskava. Selle ülesande peab täitma loodav **Eesti Veeklubi**.

Kui Visioon 2025 ainult kirjeldab tulevikutsenaariume ja juhatab kätte üldised tegevussuunad, siis tegevuskava saab olema konkreetne teejuhis eesmärkideni jõudmiseks.

Eesti Veeklubil tuleb määratleda veemajanduse arenguga seotud teabevahetuse ja dialoogi põhiaspektid. Enne loodusvarade kasutamist on oluline anda asjaosalistele ja üldsusele teadmisi kohaliku keskkonna ja looduse kohta.

Eesti Veeklubi **eesmärgid** on järgmised:

- Veemajandusliku tegevuskava loomine;
- Valitsusväliste organisatsioonide, teadlaste, valitsusasutuste ja kohalike omavalitsusametnike kokkuviiimine teadmiste, teenuste ja tehnoloogiate vahetamiseks;

- Veemajandusliku tegevuskava elluviimiseks vajaliku poliitilise tahte tekitamine;
- Kohalike teadmiste kogumine, sünteesimine ja asjaosalisteni viimine; Veevärgitööde ja veekaitseliste erivajaduste väljaselgitamine ja abi suunamine;
- Teemakohaste koosolekute, seminaride, õppepäevade jm. ürituste organiseerimine.

EESTI VEEKLUBI seab eesmärgiks ka integreeritud veemajanduse edendamise meie riigis. Klubi oluliseks ülesandeks saab olema ka vastandlike huvide tasakaalustamine ning võimalike konfliktide lahendamine. Viimasel juhul on Veeklubil vaja koostööd teha nii keskkonnaministeeriumi, keskkonna-teenistuste, kohalike omavalitsuste kui ka ja teiste asjast huvitatud ameti- ning eraisikutega.

Järgnevalt esitatakse ülevaade loodava Eesti Veeklubi võimalikest rollidest veemajanduse edendamisel.

Veeklubide ülesehitus:

Veeklubid organiseeritakse Kesk- ja Ida-Euroopa Tehnilise Nõukoja (CEETAC) poolt välja töötatud soovitude kohaselt igas vesikonnas.

Üleriigiline Veeklubi võib luua reegleid, mida kodanikud peavad järgima. Veeklubi ainuke peaeesmärk on Eesti veemajanduse edendamine. Klubi on avatud nii valitsusasutustele, uurimisasutustele, ühiskondlikele organisatsioonidele, vesikonna-põhistele ühendustele, eraettevõtetele jt. kes tegelevad veevarude majandamisega. Kohalikud veeklubid võivad saada valitsusele samasugusteks töövahenditeks ja partneriteks nagu kohalikud omavalitsused. Samas on veeklubid sõltumatud ja neil on oma haldusala.

Veeklubi **ülesanded** võivad olla järgmised:

- **veevarude kvantiteet:** juhendmaterjalide ja soovitude väljatöötamine veevarude paremaks kasutamiseks;

- **Veevarude kvaliteet:** veereostuse vastu võitlemine ja pinna- ning põhjaveevarude kvaliteedi parandamine;
- **Veevarude kontrollimine:** üldsuse teavitamine üleujutustest tingitud kahjude vältimise kohta.

Ülalloetletud teenuseid võivad veeklubid pakkuda ainult tihedas dialoogis sihtgrupiga. Seega on veeklubi tegevuses eriti oluline komponent suhtlemine ja kommunikatsioon. Veeklubid tuleb organiseerida nõuandvate organitena (nõukodadena). Nende eesmärgiks saab olema riigisisese koostöö edendamine ja erialase teabe edastamine teistele Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele. Siiski on Veeklubi peamised partnerid oma riigi asutused ning organisatsioonid.

Programmi viib ellu väike aga kõrge kvalifikatsiooniga meeskond, kellel on kogemusi nii veemajanduse ja –kaitse kui ka üldisema arendustegevuse alal. Veeklubil

saab olema sekretariaat ja infokeskus. Palgaline meeskond korraldab üleriigilise Veeklubi tööd ja katab kõik administratiivsed vajadused.

Sekretariaadi ja infokeskuse ülesanded on järgmised:

- Eesti Veeklubi tegevuse juhtimine ja organiseerimine;
- Raamatupidamine ja järelevalve;

- Suhtlemine kõigi asjaomaste riiklike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning struktuuridega, erialaste organitega, eesti ja rahvusvaheliste ettevõtetega jne.

Sekretariaat ja infokeskus saavad ruumid asutuselt, mis valitakse välja programmi hilisemal etapil.

Mõned CEETACi poolt välja pakutud teemad integreeritud veemajandusprogrammi koostamiseks ning konkreetsete tegevuste sõnastamiseks:

Euroopa Liidu direktiivide tutvustamine:

Euroliidu seadustikul on veemajanduse tulevikule otsene mõju. Mõned direktiivid ei ole kohalikele tingimustele kohaldatavad ning vajavad olukorra erianalüüsi.

Tegutsemiseks vajalike teadmiste edastamine:

Igal maal leidub tuntud ja tunnustatud eriteadlasi ning teoreetikuid, aga ikka jääb vajaka nende teadmiste praktilisest ellurakendamisest. Veeklubide ülesandeks võiks olla ülevaadete ja andmebaaside koostamine olemasolevatest teenustest ja know-howst, parimatest olemasolevatest tehnoloogiatest ja soovitude,

juhendmaterjalide ning koolitusmoodulite koostamine.

Üldsuse kaasamine veemajanduslike otsuste langetamisse.

Avalikkusel on õigus veega seotud teabele. Veeklubid saavad aidata ametiisikuid ja asutusi teabematerjalide koostamisel ja informatsiooni aktiivsel ning passiivsel levitamisel (teabenõuetele vastamisel).

Kohest tähelepanu nõudvate teravate probleemide lahendamine:

- pinna- ja põhjaveereostuse vähendamine;
- ökosüsteemide seisundi kaitse ja korraldus;
- joogiveevarude suurendamine ja kaitse;
- rahvusvahelise koostöö edendamine veealaste tülide ärahoidmiseks.

CEETACi poolt pakutud väljundid Veeklubide tegevusele:

Väljund 1: Tihenenud sektoritevaheline dialoog riigi piires. Veemajanduse juhtimise tõhustamise esimeseks sammuks on erinevate majandussektorite esindajate ja asjaosaliste kokkuviiimine dialoogi arendamiseks.

Väljund 2: Kõrgenenud poliitiline tahe integreeritud veemajandusprogrammi elluviimiseks ning Euroopa Liidu Veeraamdirektiivi rakendamiseks. Sihtgrupiks on oma riigi otsuselangetajad.

Väljund 3: Teabevahetus idabloki riikide vahel. Loodavad veeklubid arendavad välja Euroopa direktiividega kokkusobiva veepoliitika, mis võimaldab Ida-Euroopa riikide vahel kogemusi ja teadmisi vahetada. Selle väljund on seotud vajadusega luua uusi teadmisi, mis oleksid edasise tegevuse aluseks.

Väljund 4: Suurenenud üldsuse osavõtt veemajandusealases arutelus ning otsuste langetamises.

Väljund 5: Integreeritud veemajanduse alase strateegilise abi vahendamine riigi piires.

Veevisiooni koostamisel toimunud konsultatsioonidel selgus, et mitte kõik veemajandusega seotud osapooled ei tõlgenda Integreeritud Veemajandusprogrammi ühte moodi. Väljund on seotud kõikide CEETACi poolt loetletud vajadustega.

Väljund 6: Parema ülevaade raha liikumisest riigi veesektoris. Veevisiooni koostamisel selgus ka vajadus veemajanduses liikuvaid rahavooge paremini analüüsida. Uurimus peaks käsitlema rahastamisvajadusi, auke eelarvetes, parimate tulemusteni viivaid investeeringuid. Väljund on seotud vajadusega parandada rahastamiskavasid.

Veeklubi tegevused vastavalt CEETACi poolt määratud väljunditele:

Veeklubi eesmärk on infovahetuse ning dialoogide edendamine. Tegevus toimub põhiliselt vabariigi piires.

Väljund 1: Veeklubid organiseerivad koosolekuid päevakajaliste teemade arutamiseks. Need kohtumised on järjeks eelnevatele konsultatsioonidele. Eestis on näiteks tarvis arutada veesektori rahastamist ja erasektori rolli tulevikus. Kohtumised tuleb korraldada koostöös olemasolevate organisatsioonidega. Mõned üritused on seotud tähtpäevadega nagu veepäev või looduskaitsekuu. Veeklubi organiseerib ka seminare ning edendab veespetsialistide võrgustikku.

Väljund 2: Veeklubid loovad uusi kontakte riigi ja maakonna tasandi otsuselangetajatega. Tuleb hakata praktiseerima avalikkuse ning otsuselangetajate vahelisi avatud dialooge. Siin tuleb ühe töövahendina kasutada ka massimeediat. Selle väljundi alla kuuluvad ka Eesti spetsialistide visiidid teistes riikides toimuvatele üritustele.

Väljund 3: Veeklubid peavad asutama infopunkte, kuhu koondub integreeritud veemajandusala teave. Ungaris asuv keskus valib välja soovitatavad dokumendid, materjalid ning tehnoloogiad, mida tuleb tõlkida ning asjaosalistele levitada. Iga kahe aasta tagant organiseeritakse Kesk- ja Ida-

Euroopa piirkonna veeklubide esindajate kohtumine. Regiooni sisese teabe vahetamiseks ilmub kaks korda aastas ka inglisekeelne teabeleht "Water Talk", kuhu on oodatud kaastööd kõigi maade veeklubidelt. Teabeleht soovib kirjandust, loetleb kasulikke kontaktaadresse ning kirjeldab häid tegevuspraktikaid. Rahvusvaheliste kontaktide edendamiseks loob iga riigi veeklubi andmepanga ekspertidest veemajandusala seadusandluse, rahastamise, strateegilise planeerimise jm. vallas.

Väljund 4: Veeklubi saab olema ühendavaks sillaks seni traditsiooniliselt tugeva avaliku sektori ning nõrga kodanikeühiskonna vahel. Ühiskondlikku sektorit esindavatele aktivistidele pakuvad veeklubid nii veemajandustemaatilisi teabeallikad kui ka koolitusüritusi.

Väljund 6: Veeklubi ülesanded riigisiseste rahastamisvoogude uurimisel:

- koostab koos ministeeriumi esindajatega ülesande püstituse (*Terms of Reference*) uuringu läbiviimiseks;
- leiab rahandusspetsialistid, kes on huvitatud veevarude majandamise temaatikast;
- teostab järelevalvet toimuvate uuringute üle.

LEEDU VEEKLUBI ETTEPANEK: NÕUDED VEEKLUBILE

Leedu Veeklubi saatis arutamiseks laiali järgneva ettepaneku minimaalsetest nõuetest riigi tasandi veeklubile:

Kuigi iga riigi veeklubi tegevus sõltub antud maa vajadustest, tuleb uue organisatsiooni arengule kasuks, kui lepitakse kokku ka mõnedes ühistes nõuetes nii tegevuste kui usaldusväärse osas.

STRUKTUUR:

Enamikes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides kujutab Veeklubi /Veeparlament/Veefoorum endast CEETACi esindaja poolt koordineeritud võrgustikku rahvuslikest veemajandusekspertidest ning -institutsiooni-

dest. Seni on ainult Poola Veeklubi end ametlikult registreerinud. Ka Leedu Veeklubi plaanib end sel aastal registrisse kanda. Praegusel ajal võiks säilitada organisatsiooni mitteametliku staatuse, kuna sellega on võimalik koondada rohkem huvitatud liikmeid. Siiski tuleb silmas pidada, et tulevikus peaks veeklubid muutuma rahaliselt iseseisvateks ning neis peaks tekkima ka mingi kerge struktuur. Ka Ungaris asuva Veeressursside Uurimise Keskuse raamatupidamine eelistaks asju ajada ametlikult registreeritud organisatsioonidega.

JUHTIMINE

Praegu koordineerivad Veeklubide tegevust iga riigi CEETACi esindajad. Lähitulevikus tuleb asutada maksimaalselt kahe töötajaga sekretariaadid, kes tegelevad igapäevase asjaajamise ning raamatupidamisega. Samuti tuleb igas riigis luua 3 kuni 5 liikmeline Juhatus/ Nõukoda/Juhtkomitee, kes kontrollib veeklubi tegevust ning usaldusvärsust.

USALDUSVÄÄRSUS

Nõukoda kontrollib Veeklubi rahalist tegevust üks kord aastas. Ungaris asuvale raamatupidamisesele esitatakse finantsaruanded Veeklubi juhtaja poolt iga eelneva rahaülekande ärakulutamise järel. Veeklubi juhataja koostab ka tegevusaruanded ja seda kaks korda aastas. Tegevusaruanded saadetakse Ungarisse, Veevarude uurimise

Keskusesse, kes hindab perioodiliselt piirkonna veeklubide tegevuse tõhusust.

LIIKMELISUS

Hetkel põhneb ülemaailmse Veepartnerlus-programmi ja Veeklubide liikmelisus teatud kvalitatiivsetel nõuetel. Ka Leedu Veeklubi liikmetele esitatakse mõned üldised nõuded. Elu on näidanud, et Veeklubi tegevuse edukus sõltub täielikult tema aktiivsetest liikmetest. Seega võiks kaaluda liikmelisuse kriteeriumina ka potentsiaalset panust organisatsiooni tegevusse.

Kui Veeklubi on ametlikult registrisse kantud, siis lähtutakse eelnimetatud küsimustes rahvusliku seadusandluse sätetest.

VEESEADUSE MUUTMISE SEADUS

Vastu võetud 20. detsembril 2000. a

Avaldatud: RT I 2001, 7, 19

Välja kuulutatud

Vabariigi Presidendi 10. jaanuari 2001. a otsusega nr 976

§ 38. Vee kaitse ja kasutamise kavandamine

(1) Vee kaitse ja kasutamise abinõud planeeritakse **vesikonna või alamvesikonna veemajanduskavas** (edaspidi veemajanduskava), mida tuleb arvestada kohaliku omavalitsusüksuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava, üld- ja detailplaneeringute koostamisel või nende ülevaatamisel ja muutmisel.

(2) **Vesikond või alamvesikond** käesoleva seaduse tähenduses on valgalade majandamise põhiüksuseks määratud üht või mitut valgala koos põhjavee või rannikuveega hõlmav ühes ringi piiris maismaa- või veeala. Veemajanduskavaga hõlmataavad vesikonnad ja alamvesikonnad nimetab ning veemajanduskavad kinnitab Vabariigi Valitsus.

(3) **Veemajanduskava eesmärk** on säästva arengu ja võimalikult loodusliku veeklassi tagamine ning mere-, pinna- ja põhjaveekvaliteedi, hulga ja režiimi (edaspidi vee seisund) hoidmine inimtegevusest

võimalikult rikkumatuna, täites vee kasutamise ja kaitse eripärast tingitud kvaliteedinõudeid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud eesmärgi täpsustamiseks kehtestab keskkonnaminister oma määrustega põhjaveekihtide, mere ja pinnaveekogude **veeklassid**, veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning veeklasside määramise korra.

(5) Loodusläheduse järgi jaotatakse põhjaveekihtide ja veekogude vesi viieks veeklassiks. Veeklassid on:

- 1) väga hea – looduslik vesi;
- 2) hea – looduslähedane vesi;
- 3) rahuldav – mõõduka inim mõjuga vesi;
- 4) halb – reostunud vesi;
- 5) väga halb – tugevalt reostunud vesi.

(6) Reostunud ehk halba või väga halba vee seisundit peab parandama reostaja või, kui reostajat pole võimalik kindlaks teha, veekogu või põhjaveekihi omanik.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud eesmärgi täpsustamiseks kehtestab keskkonnaminister **lõheliste ja karplaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekirja** ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded.

(8) Veemajanduskava sisaldab:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud eesmärgi saavutamise näitajaid;
- 2) ülevaadet, reostusallikate mõjust vee seisundile ja veekasutuse analüüsi;
- 3) ülevaadet põhjaveekihtide ja veekogude veeklasside kohta ning vastavuse kohta vee kasutamise ja kaitse eripärast tingitud kvaliteedinõuetele;
- 4) vee seisundi võimalikult looduslikuna hoidmise tegevuskava reostuse vältimiseks või piiramiseks, sealhulgas nimistusse 2 kuuluvate ohtlike ainete heidete vähendamiseks;
- 5) ülevaadet aladest, kus veekasutust tuleb piirata või vee edasist kasutamist vältida;
- 6) käesoleva lõike punktis 4 nimetatud tegevuskava otstarbekuse analüüsi.

(9) Veemajanduskava vaadatakse üle vähemalt iga kuue aasta järel.»

§ 38.1. Veemajanduskava koostamine

(1) Veemajanduskava koostamist ja täitmise kontrolli korraldab Keskkonnaministeerium.

(2) Veemajanduskava koostamist finantseeritakse Keskkonnaministeeriumile selleks otstarbeks riigieelarvest eraldatud rahast. Veemajanduskava täitmise tagab vee erikasutaja.

(3) Keskkonnaministeerium avalikustab veemajanduskava algatamise ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded vähemalt kaks kuud enne veemajanduskava koostamise algatamist.

(4) Keskkonnaministeerium tutvustab tema poolt algatatud veemajanduskava eesmärgi üleriigilise levikuga päevalehes kuu aja jooksul pärast veemajanduskava algatamise otsuse tegemist.

(5) Veemajanduskava koostamiseks vajalikku informatsiooni on seda valdavad isikud kohustatud andma Keskkonnaministeeriumile tasuta.

(6) Keskkonnaministeerium peab tagama veemajanduskava koostamise käigus kogutud informatsiooni ja materjalide säilimise.

(7) Veemajanduskava koostamisse kaasatakse vesikonna või alamvesikonna territooriumil asuvad maavalitsused, kohalikud omavalitsused, elanikud ja teised huvitatud isikud. Veemajanduskava lähteseisukohade ja projekti tutvustamiseks

korraldab Keskkonnaministeerium avalikke arutelusid.

§ 38.2. Veemajanduskava avalikustamine ja kooskõlastamine

(1) Veemajanduskava kooskõlastatakse enne avalikustamist ministeeriumidega, kelle valitsemisala veemajanduskava puudutab, ning vesikonna või alamvesikonna territooriumil asuvate maavalitsuste ja kohalike omavalitsustega.

(2) Keskkonnaministeerium korraldab veemajanduskava avaliku väljapaneku ja arutelu vesikonna või alamvesikonna territooriumil asuvate maakondade keskustes.

(3) Keskkonnaministeerium avalikustab veemajanduskava avaliku väljapaneku ja arutelu koha, alguse ja kestuse hiljemalt nädal enne avaliku väljapaneku või arutelu algust ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

(4) Veemajanduskava avaliku väljapaneku ajal peab olema tagatud huvitatud isikute juurdepääs veemajanduskavaga seotud materjalidele ja teabele, mis on Keskkonnaministeeriumi käsutuses, välja arvatud riigisaladuseks tunnistatud teave.

(5) Veemajanduskava avaliku väljapaneku kestus on kuus kuud.

(6) Isikutel, kelle elu- või asukoht või kinnisasi jääb vesikonna või alamvesikonna territooriumile, on õigus esitada veemajanduskava avaliku väljapaneku kestel veemajanduskava kohta parandusi ja täiendusi ning veemajanduskava vaidlustada.

(7) Kirjalikele ettepanekutele vastab Keskkonnaministeerium kirjaga kahe kuu jooksul pärast veemajanduskava avaliku väljapaneku lõppemist.

(8) Veemajanduskava avaliku väljapaneku ja arutelu tulemused avalikustab Keskkonnaministeerium ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

(9) Veemajanduskava avaliku väljapaneku ja arutelu tulemuste alusel teeb Keskkonnaministeerium veemajanduskavas vajalikud parandused ja täiendused.»

Seaduse rakendamine

Käesoleva seaduse § 38 lõike 1 kohased veemajanduskavad tuleb koostada hiljemalt nelja aasta jooksul pärast käesoleva seaduse jõustumist.

Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2001. aasta 1. aprillil.

Riigikogu aseesimees Tunne KELAM

EUROOPA KESKKONNABÜROO (EEB) SOOVITUSED AVALIKKUSE KAASAMISEKS VEEMAJANDUSKAVADE KOOSTAMISSE

Stefan Scheuer

Võtmeküsimused ja keskkonnapoliitilised valikud vesikonna tasandil

Vesikondade analüüs, mis peab olema lõpuni viidud 2004. aasta oktoobriks ja vesikonna veemajanduskavade¹ koostamine on eriti tähtsad protsessid, kus avalikkusel on vaja kindlasti võtta osa otsuste langetamisest.

Kuidas võiks olla kindlustatud avalikkuse kaasamine ning dialoog?

Selleks, et võimaldada avalikkusel väljendada oma vaateid, peavad vesikonna majandamisplaani eest vastutavad haldusorganid esitama plaanis kajastatud küsimused ja kavatsused maksimaalselt läbipaistvalt. Sellesse ettevõtmisse on põhjust investeerida, kuna avalikkuse osavõtt aitab üldiselt tugevdada vesikonna veemajanduskava kvaliteeti ja suurendada selle seaduslikku jõudu ning esinduse määra. Kahjuks vaatavad aga paljud riigiametnikud dialoogile avalikkusega kui pelgalt seaduses fikseeritud kohustusele ja isegi kui oma tööülesandeid segavale asjaolule.

Eksisteerib rohkesti võimalusi selleks, et tõsta avalikkuse teadlikkust vesikonna majandamisplaanide koostamisest ning kutsuda laialdast avalikkust andma oma võimetele vastav panus ürituse õnnestumisele. Kui selgitada jõe valgalaga seotud keskkonnakaitse ja veekasutusprobleeme ja samuti kavandatavaid meetmeid nende vastu võitlemiseks vesikonna majanduskava kaudu, moodustab **põhjalik kirjalik dokumentatsioon** ainult protsessi esimese etapi. **Vesikonna konverentsid**, mis toovad kokku kõik asjast huvitatud osapooled ja avalikkuse esindajad, on teine tööriist selleks, et muuta paremaks informatsiooni vahetust avalikkuse ja ametnike vahel.

Vesikonda tutvustavad näitused, kus eksponeeritakse vaidlusalaseid küsimusi ja plaanitavaid tulevikulahendusi, on aga kõige efektiivsem strateegia avalikkuse kaasamiseks. Valitsusvälised organisatsioonid võiksid selliste näituste korraldamisele kaasa aidata. Näitused peaksid eelistatult toimuma vahetult veega seotud kohtades või isegi otseselt veel, nagu näiteks laevadel. Sel moel saaks veekogude visuaalset atraktiivsust veevarude kaitsele kõige paremini ära kasutada.

Vesikonna analüüsi võtmeküsimused

- Reostuskoormuste hinnang ja saasteainete ja reostusallikate identifitseerimine.
- Põhjaveevarude määratlemine, kaasa arvatud maismaa ökosüsteemid, nagu näiteks põhjavetest sõltuvad märgalad ja veevõtu kohad.
- Majanduslik analüüs, eriti seoses veekasutusest tingitud kulutustega keskkonnakaitsele (määrava tähtsusega on põllumajanduslikud tegevused).

Vesikonna veemajanduskava võtmeküsimused

Ideaalsel juhul peavad tulevikus kõik veepoliitika võtmeküsimused, mis on seotud vesikonnaga, olema kajastatud vastavas vesikonna veemajanduskavas. Kuigi meetmed peaksid põhimõtteliselt olema suunatud kõikidele veekogudele hea keskkonnaseisundi saavutamisele, sisaldab vee raamdirektiiv siiski suurt arvu järeleandmisi selle üldlase eesmärgi poole püüdlisel. Otsused nende seatud eesmärkide leebemaks muutmise rakendamise suhtes võetakse vastu vesikonna tasandil ja õigustus igale leebemaks muudetud veekaitse eesmärgile peab sisalduma vesikonna majanduskavas. Avalikkuse informeeritus ja valitsusväliste organisatsioonide sekkumine võiksid nimetamisväärselt suurendada seaduslike võimalusi reostajate või teiste poolt tõstatatud ebaõiglaste või liialdatud leebeks muutmise nõuete maha hääletamisel.

Ja kõige lõpuks on valitsusväliste organisatsioonide sekkumine eluliselt vajalik selle tagamiseks, et jõe vesikonna majandamisplaanid ei kajastaks mitte ainult veekasutajate huve, vaid oleksid igati korrektsed ning väljendaksid adekvaatselt laialdase avalikkuse huvisid. Lisaks kõigile, on jõed, järved ning põhja- ja rannikuveed, mille tuleviku üle otsustavad vesikonna majandamisplaanid, avalikkuse huviobjektid.

Järgnevalt on loetletud vesikonna veemajanduskava alusel tehtavad otsustused, mida on vaja eriti hoolikalt kontrollida ning mõjutada:

- Põhja ja pinnavee hea ökoloogilise seisundi saavutamise tähtaegade pikendused ja eesmärkide leebemaks muutmised.
- Hinnapoliitiliste vabastuste rakendamine koos kõigi kulutuste hüvitamise printsiibiga ja keskkonnakaitse maksumusega.
- Veekogude määratlemine "tugevasti modifitseeritud" veekoguks.
- Keskkonnakvaliteedi standardite kehtestamine.

¹ Siia kuuluvad: tööprogrammi ning ajakava avalikustamine detsembriks 2006; veemajandusküsimuste avaldamine detsembriks 2007 ja tegevusplaani projekti avalikustamine detsembriks 2008.